

Yahya AKYOL¹

ORTAOKUL 6.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN VATANSEVERLİK DEĞERİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Özet

Bu araştırmanın amacı ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin vatanseverlik değerine yönelik algılarını metaforlar aracılığı ile belirlemektir. Tarama modelinde gerçekleştirilen bu çalışmada nitel araştırma tekniği kullanılarak veri elde edilmiştir. Çalışma grubunu İzmir ili Konak ilçesinde öğrenim gören 69, 6. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Elde edilen veriler nitel yöntemler ile analiz edilmiştir. Analiz sırasında üretilen metaforlar dokuz farklı kategori altında toplanarak yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin en sık değindikleri kategoriler aile unsurları, somut nesnelere, kahramanlık unsurları olmuştur. En az değindikleri kategoriler ise eylemler, ordu unsurları ve Atatürk ve atalara dair unsurlar olmuştur. Öğrencilerin en sık değindikleri metaforlar ise anne, baba, Atatürk, aşk, öğretmen, bayrak ve şehit metaforları olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Vatanseverlik, Değerler Eğitimi, Vatanseverlik Metaforları

ELEMENTARY SCHOOL 6TH GRADE STUDENTS ON THE VALUE OF PATRIOTISM METAPHORICAL PERCEPTIONS

Abstract

The aim of this study is to analyze the perceptions of elementary school 6th grade students about patriotism value by using metaphors. In this study which is designed as survey model qualitative research design was used to collect data. Data were conducted with 69 students, chosen voluntarily from 6th grade in their elementary school education in Konak, İzmir. Data were analyzed with qualitative methods. The metaphors which are revealed as a result of content analysis technique gathered and explicated under nine categories. As a consequence of data analysis, The most common category of students they mention family elements, concrete objects, has been heroic elements. The least until their categories, actions, has proved that elements of the military and Ataturk and ancestors. Students most frequently mentioned metaphors are mother, father, Ataturk, love, teachers, flag and martyr.

Key Words: Patriotism, Values Education, Patriotism Metaphors.

¹ Doktora Öğrencisi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, yahya_kyol@hotmail.com

GİRİŞ

Günümüzde ülkeler siyasi, ekonomik ve askeri alanlarda büyük bir rekabet halindedir. Bu rekabetçi tutum siyasi alanda var olma mücadelesi ile ilişkilidir. Çünkü ülkelerin ekonomik ve askeri güçleri onların siyasi alandaki güçlerini belirlemektedir. Ülkelerin ekonomik ve askeri güçlerini olumsuz etkileyen dolayısıyla da siyasi güçlerini zayıflatan başlıca nedenler terör faaliyetleri, yoksulluk, sağlık şartlarının elverişsizliğidir. Bireyleri olumsuz etkileyen bu nedenlerin temelinde ise eğitim sorunu yatmaktadır. Eğer ülkedeki eğitim sistemi bireyleri vatansever, çalışkan, sorumlu, dürüst, saygılı, demokratik düşünen, adalete önem veren, hoşgörülü, işbirliğine açık, barışsever ve yardımsever bireyler haline getiremiyorsa ülkenin yukarıda bahsettiğimiz sorunlarla karşı karşıya kalması muhtemeldir. Çünkü bir ülkenin en önemli zenginliği insan kaynağıdır. Böylesi önemli olan bir kaynak, ülkedeki olumsuz eğitim sistemi nedeniyle ülkenin zararına çalışır bir hale gelirse o ülkenin siyasi alandaki gücü de azalacaktır. Çünkü ülkeyi yöneten hükümetler iç sorunları bertaraf etmekle meşgul olacaklardır.

Siyasi alanda güçlü olmak isteyen ülkeler öncelikli olarak eğitim sistemlerini bireylerini iyi insan yapacak şekilde düzenlemelidirler. Bu amacı gerçekleştirmek için de değerler eğitimi eğitim sisteminin içinde önemli bir noktaya getirmelidirler. Çünkü yalnızca akademik başarıya önem verilen eğitim sistemleri kariyer sahibi bireyler yetiştirebilir; ama bireyleri iyi insan yapmada başarılı olamaz. Sadece akademik başarıya önem veren bir eğitim sistemi aynı zamanda ülke için de büyük bir kaynak israfı oluşturur. Çünkü eğitim sisteminin çeşitli kademelerinden mezun olup hayata atılan bireyler, belki kendi alanlarında başarılı olacaklardır; ama aynı zamanda iyi bir insan olmamaları nedeniyle toplumdaki diğer bireylere zarar vermeye başlayacaklardır. İşte bunun önüne geçmenin en iyi yolu bireyleri etkili bir değerler eğitiminden geçirmektir.

Günümüzde eğitim sistemlerinin, teknolojik gelişmelerin ve yeni ortaya çıkan sosyal medya gibi iletişim araçlarının toplumda meydana getirdiği tahribatların önüne geçmek konusunda başarılı oldukları söylenemez. Halbuki topluma faydalı olacak bir eğitim sisteminin, toplumun gelecekte karşılaşılabileceği sorunları önceden tespit edip bu sorunların giderilmesine dönük tedbirler alması gerekmektedir (Kenan, 2009).

Değerler Eğitimi

Değer toplumun ulaşmayı arzu ettiği en yüksek ahlaki mertebedir. Değerlere gösterilen bağlılık, toplumun kültürünün oluşmasına katkıda bulunur. Değerler, bir nevi ahlâk ölçüsüdür. Bu ölçü güzeli çirkinden, doğruyu yanlıştan, iyiyi kötüden ayırt edebilme gücüdür (Güler, 2008). Aslında değerler, iyi ve kötüyü belirlemeye ve tanımlamaya yarayan standartlardır. Bu standartlar, aynı zamanda bir şeyin toplum tarafından kabullenilip kabullenilmediğinin de göstergesidir (Güngör, 1978).

Değerler, toplumun ideal benliğinin göstergesidir. Bireylerin değerlere gösterdiği bağlılık, o değer zamanla geleneğe dönüşmesini sağlar (Coşkun & Yıldırım, 2009). Değerler, toplumlara önceki nesillerden kalan soyut mirastır. Bu soyut mirasın bazı öğeleri zamanla kaybolmakta ya da değişmektedir. Ama vatanseverlik, çalışkanlık, sorumluluk, dürüstlük, saygı, demokratik düşünme, adalet, hoşgörü, işbirliği, barış ve yardımseverlik gibi değerler toplumun temel değerleridir. Bu değerlerin korunması toplumun sağlıklı bir şekilde devamlılığı açısından önemlidir (Gül, 2013). Bireylerin içinde yaşadığı topluma etkin bir katılım sağlamaları ve

dengeli bir kişilik geliştirebilmelerinde değer eğitiminin büyük bir rolü vardır (Acun, Yücel, Önder, & Tarman, 2013).

Eğitim, bireyleri iyi insan yapacak değerler eğitimi öğeleriyle donatılmalıdır. Değerlere sahip çıkmayı hedefleyen bir toplumun eğitim sistemi akademik amaçların yanı sıra bireyleri iyi insan yapacak amaçları da içermelidir (Akbaş, 2004). Toplumun Sahip olduğu değerleri kuşaktan kuşağa aktarabilmek için eğitim sisteminin içine giren her bireye bazı değerleri aşılacak gerekmektedir (Tezcan, 1991).

Değerler, içsel bir güçtür. Bireyin herhangi bir konuda ikileme düşmesi durumunda, onu iyiden ve güzelden yana taraf olması konusunda destekler. Bu yönüyle bireylerin davranışlarını kontrol etmelerini sağlar. Sağlıklı ve üretken bir toplum oluşturma yolunda etkin vatandaşlar yetiştirmeye yardımcı olur (Kasapoğlu, 2013).

Değerler eğitimi; demokratik, çağdaş, çalışkan, dürüstlüğe önem veren ve ruhsal olarak sağlıklı bir toplum ortaya koyabilmek açısından çok büyük bir öneme sahiptir (Yaşar & Çengelci, 2012). Bu nedenle okullarda etkili bir değerler eğitimi sistemi oluşturulmalıdır. Oluşturulacak olan bu sisteminin öğelerinin neler olacağı, bu sistemde hangi materyallerin kullanılacağını tespit etmek sistemin etkili bir hale gelmesi açısından önemlidir (Mindivanlı, Küçük, & Aktaş, 2012). Değerler eğitiminde kullanılacak bu eğitim materyallerini hazırlanırken öğrencilerin beklentilerinin ve hazır bulunuşluklarının bilinmesi önemlidir. Çünkü öğrencilerin beklentilerini karşılamayan ve hazır bulunuşluklarının üstüne bir katkıda bulunmayan bir sistem gerekeni veremeyebilir. İşte bu tespitlerin yapılması için öğrencilerin görüşlerinin bilimsel yollarla tespit edilmesi gerekmektedir. Bu bilimsel yollardan biri de metaforlar aracılığıyla veri toplamaktır.

Vatanserverlik Değeri ve Eğitimi

Vatan kelimesi etimolojik olarak Osmanlı Türkçesindeki evtân kelimesinden gelmektedir. Evtân kelimesi ise insanın doğup büyüdüğü ve sevdiği memleket, uğrunda ölünen topraklar anlamını taşımaktadır (Devellioğlu, 2001). Vatan kelimesi ile aynı anlama gelen bir başka kelime de yurt kelimesidir. Yurt kelimesi *Türkçe Sözlük'te* bir halkın üzerinde yaşadığı, kültürünü oluşturduğu toprak parçası anlamına gelmektedir (TDK, 2014).

Vatan bir milletin maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşıladığı toprak parçasıdır. Aynı zamanda önceki nesillerin emekleri ve gayretleri sebebiyle milletin hafızasını duygusal anlamda besleyen coğrafi bir mekândır (Öner, 1986). Fakat vatan, coğrafi bir mekanın ötesinde bir anlam ifade etmektedir. Çünkü vatan sevgisi, toprak sevgisinden çok; o toprak parçası üstünde yaşayan bireylere duyulan sevgidir (Çavdarıcı, 2002). Vatanserverlik kavramı, vatandaşlığın duygusal boyutunu teşkil etmektedir. Bu nedenle günümüzde vatandaşlık eğitimi adı altında yapılmaktadır.

Vatanserverlik değerinin yeni yetişen kuşaklara benimsetilmesi eğitim sisteminin öncelikli amaçlarından biri olmalıdır. Çünkü bir toplumu oluşturan bireyler vatanserverlik değerini benimsemezlerse diğer değerlerin bu toplumda etkin hale gelmesi zorlaşacaktır. Vatan sevgisini edinmiş bir toplumda barış ve huzur hâkim olacağı için çalışkanlık, dürüstlük, hoşgörü, demokrasi, saygı ve sorumluluk gibi değerler önem kazanmaktadır.

Öğrenciler, yaşadıkları ülkeye değer vermeyi öğrenmelidirler. Fakat bir bireyin yaşadığı ülkeye değer vermesi şovenist bir tutum takınmasını gerektirmez. Bireyler başka ülkelere ve kültürlere saygı duymayı öğrenerek de vatanserver olmayı başarabilirler (Ravitch, 2006).

Öğrencilere etkin bir vatanseverlik eğitimi verilmelidir. Hatta tek bir ders ya da müfredata sıkıştırılmadan okul ve ailenin işbirliği ile oluşturulan çeşitli etkinliklerle zenginleştirilmiş bir vatanseverlik eğitimi verilmelidir (Bakioğlu & Kurt, 2009). Vatanseverlik eğitiminin verilmesinde ise okul, aile ve çevre birlikte hareket etmelidir (Kurt, 2007). Öğrencilere etkili bir vatanseverlik eğitimi vermenin en önemli yollarından birisi ise tarih eğitimidir (Elban, 2015). Tarih dersinin yanında coğrafya dersi de vatanseverlik eğitiminde kullanılabilir bir derstir. Tarih dersi öğrencilere atalarının yaptıkları fedakârlıkları göstermesi bakımından önemlidir. Coğrafya dersi ise sevicecek vatan hakkında öğrencilere bilgi vermesi bakımından önem arz etmektedir. Çünkü bireyler bilmedikleri bir şey hakkında sempati duymakta zorluk çekebilirler (Baltacıoğlu, 1995). Aynı zamanda şiir ve şarkılar da öğrencilere vatan sevgisini aşılatabilecek önemli materyallerdir (Gövsa, 2007). Özellikle vatan sevgisini arttırmaya dönük olarak yazılan marşlar bu amaçla kullanılabilirler (Tarcan, 1945).

Türkiye'de Vatanseverlik Eğitiminin Tarihi

Vatanseverlik eğitiminin planlı bir şekilde Türk Eğitim Sistemi'nin içine dâhil edilmesi Tanzimat döneminde olmuştur. Bireylerin kendi ülkelerine duydukları bağlılığın artırılması için çaba gösterilmesi o dönemdeki yenileşme çabalarının bir parçası olmuştur (Yazıcı & Yazıcı, 2010). Osmanlı döneminde vatandaşlık anlayışı Osmanlılık üzerine kurgulandığı için vatanseverlik demek Osmanlı devletini sevmek anlamına geliyordu. Bu anlayış II.Meşrutiyet dönemine kadar bu şekilde süregeldi (Polat, 2011). Ancak ülkemizde vatanseverlik kelimesinin kullanımı ve anlamı II.Meşrutiyet döneminde değişikliğe uğramıştır. II.Meşrutiyet döneminde, devletin üst üste aldığı yenilgiler ve azınlık isyanları nedeniyle vatanseverlik Türkçü bir bakış açısı ile açıklanmaya başlanmıştır. İttihat ve Terakki yöneticileri bu dönemde vatan sevgisine dair unsurları ders kitaplarında yer almasını sağlamışlardır (Üstel, 2005).

Cumhuriyet dönemiyle birlikte ilköğretim programlarına Yurttaşlık Bilgisi dersleri konmuştur. Bu girişimden amaç yeni yetişecek nesillere vatanseverlik bilincini aşılama çabasıdır. Ayrıca bu dersin içeriğinde ülkenin gelişmesi ve ilerlemesi için vatandaşların sorumluluklarının neler olduğuna dair bilgiler yer almıştır (Keleşoğlu, 2008). Örneğin 1939 yılında, Tarık Tevfik Danışman tarafından yazılan Yurt Bilgisi kitabının Türkçü bir bakış açısı ile yazıldığı görülmektedir (Danışman, 1939).

Tek parti ve Menderes hükümetleri dönemlerinde de milli bir duruş sergileyen eğitim modellerinin tercih edildiği görülmektedir. Bu dönemlerin anlayışını yansıtan eğitim programları incelendiğinde vatanseverlik eğitiminin kesintisiz bir biçimde sürdürüldüğü görülmektedir. 1985 yılından itibaren Milli Tarih, Milli Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi adı altında verilen derslerde de vatanseverlik vurgusunun yapıldığı görülmüştür (Yazıcı & Yazıcı, 2010).

Türkiye'de son yıllarda Sosyal Bilgiler programında köklü değişiklikler olmuştur. 2005 yılında yürürlüğe konulan yeni programda; değerler, programın temel öğelerinden biri olarak yerini almıştır (Balcı & Yelken, 2013). Bu programında ise önceki programlara göre daha soyut ve sevgi temelli bir vatanseverlik eğitiminin esas alındığı görülmektedir (Bilgili, 2008).

Vatanserverlik Değerinin Metaforlar Yoluyla Tespiti

Metafor, bir kavramsal ifadenin açıklanmasında başka bir kavramsal ifadeyi kullanmak olarak tanımlanmıştır (Kövecses, 2002). Metafor, bir konuda bireylerin kafasındaki gizli fikirleri görmemizi sağlar. Ama aynı zamanda bireylerin zihinlerindeki iyi ifade edememelerinden dolayı ortaya yanıltıcı ifadeler çıkabilir. Bu nedenle metaforların güçlü yönleri olduğu gibi, aynı zamanda zayıf yönleri de vardır. Fakat, zayıf yönlerine rağmen, farklı metaforların bir durumun farklı boyutlarını açığa çıkarma, farklı niteliklerin nasıl bir arada var olabileceğini gösterme gibi bir gücü vardır (Morgan, 1998).

Bireyler dağarcıklarında var olan bilgi, beceri ve tutumlarla hareket ederler. Bu bilgi, beceri ve tutumlar daha çok soyut kavramlarla açıklanabilirler. Bu soyut kavramları, somut hale dönüştürebilmek için bireylerden bu soyut kavramları bilinen somut şeylerle ilişkilendirmeleri istenir. İşte bu şekilde metaforlar oluşturulur (Saban, 2009). Çeşitli benzetmeler yoluyla geliştirilen metaforlarla araştırılan konunun öğrencilerin dünyasında nasıl yer aldığı hakkında bilgi edinebiliriz. Bu bilgiler de gelecekteki eğitimciler ve araştırmacılara o konuda neler yapılması gerektiği konusunda rehberlik yapabilir (Bektaş, Okur, & Karadağ, 2014).

Metaforlar bireyi yaratıcı düşünmeye, hayal kurmaya, kendi yaşantısı içinde anlamlandırmaya yönlendirmekte aynı zamanda bireylerin düşüncelerinin belirli bir sınır içinde kalmasını engelleyerek onları yaratıcılığa yönlendirmektedir (Tompkins & Lawley, 2002). Metaforların temel işlevleri, çok sayıda verinin, bilginin yakalanması, yorumlanması, nakledilmesi ve belirsizlikle basa çıkmadaki yararlarıdır (Erdem, 2010).

Ülkemizin eğitim sistemi 2004 yılından itibaren yapılandırmacı anlayışın etkisi altına girmiştir (Baş, 2012). Yapılandırmacı anlayış bir doğrunun varlığını kabul etmek yerine öznel gerçekliği vurgulamayı gerektirir. Bu nedenle eğitim konusunda karar alırken sistemin içindeki bütün bireylerin her birinin görüşleri dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla bireylerin oluşturduğu metaforların tespit edilmesi bu açıdan önemlidir (Dale & Lyddon, 2000). Aynı zamanda Yapılandırmacı anlayışta öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyelerinin ölçülmesine önem verilmektedir.

AMAÇ

Bu araştırmanın amacı ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin vatanserverlik değerine yönelik algılarını metaforlar aracılığı ile belirlemek ve metaforların seçiliş nedenlerini ortaya koymaktır. Bu temele amaca ek olarak iki ayrı alt amaç belirlenmiştir:

1. Alt Amaç: Öğrencilerin hangi temadaki metaforları daha çok kullandıklarını belirlemek.
2. Alt Amaç: Her metaforun kullanım sıklığını belirlemek ve en sık kullanılan metaforların seçilme nedenlerini ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Tarama modelinde gerçekleştirilen bu çalışmada nitel araştırma tekniği kullanılarak veri elde edilmiştir. Nitel araştırmalarda katılımcıların bakış açılarını anlayabilmek için derinlemesine betimleme ve yorumlama söz konusudur (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu yöntem katılımcıların

fikirlerini ortaya çıkarmak konusunda oldukça elverişli bir yöntemdir. Bu nedenle araştırmada bu desen tercih edilmiştir.

Veri Kaynağı ve Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu 2015-2016 eğitim öğretim yılında İzmir ili Konak ilçesinde yer alan Kazım Karabekir Ortaokulunda 6.sınıfta öğrenim gören 69 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama aracında öğrencilerden "Vatan.....gibidir.Çünkü....." ifadesini doldurmaları istenmiştir.

Verilerin Analizi

6. sınıf öğrencilerinin "vatan" kavramına yönelik metaforlar geliştirdikleri dokümanların çözümlenmesi içerik analizi yöntemi ile yapılmış, elde edilen bulgular sıklık tabloları kullanılarak sunulmuş ve yorumlanmıştır. Bu süreç dört aşamada gerçekleştirilmiştir: Verilerin bilgisayara aktarılması ve ayıklanması, geliştirilen metafor ve gerekçelerin sınıflandırılması ve kodlanması, kavramsal kategorilerin geliştirilmesi son olarak nicel veri analizi aşaması gerçekleştirilmiştir.

1. Verilerin bilgisayara aktarılması ve ayıklanması: Etkinlik kâğıtları ile elde edilen veriler öncelikli olarak öğrencilerin belirgin bir metafor geliştirip geliştirmediklerine göre incelenmiş ve belirgin metafor geliştirilen etkinlik kâğıtlarına sıra numarası verilmiştir. Çalışmaya dâhil edilen veriler bilgisayara Microsoft Excel 2010 programıyla aktarılmıştır.

2. Geliştirilen metafor ve gerekçelerin sınıflandırılması ve kodlanması: Çalışma grubunda yer alan 69 öğrencinin etkinlik kâğıtları metafor ve gerekçeleri ile birlikte sıra numaralarına göre listelenmiştir. Bu listeleme sonucunda toplam 99 adet farklı metafor elde edilmiştir. Toplamda ise 786 adet metafor elde edilmiştir. Metaforlar tekrarlanma sıklıklarına göre en çok tekrarlanandan en az tekrarlanana doğru listelenmiştir.Bu listeden hem kavram kategorilerinin oluşturulmasında hem de verilerin analiz sürecinde yararlanılmıştır.

3. Kavramsal kategorilerin geliştirilmesi: Çalışma grubunda yer alan 69 öğrencinin geliştirdiği metaforlar ortak özellikleri dikkate alınarak sınıflanmıştır. Öğrencilerin vatan kavramıyla ilgili geliştirdikleri metaforlar konusu ve kaynağı dikkate alınarak 9 kavramsal kategoriye ayrılmıştır.

BULGULAR

Katılımcılar "vatan" kavramına ilişkin 786 metafor üretmiştir. Katılımcı sayısı 69'dur. "Anne, baba, Atatürk, aşk, öğretmen, bayrak, şehit, savaş, aile, kardeş" en fazla sayıda üretilen ilk 10 metafordur. "Vatan" kavramı için üretilen metaforlar 9 kavramsal kategoride sınıflandırılmış ve Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların "Vatanseverlik" kavramına ilişkin ürettikleri metaforların oluşturduğu kavramsal kategoriler

Metafor Kategorisi	f	(%)
Aile Unsurları	166	21,1
Somut Nesnelere	138	17,5
Kahramanlık Unsurları	123	15,6
Soyut Kavramlar	120	15,2
Okul Unsurları	68	8,6

Devlet ve Memleket Unsurları	50	6,3
Eylemler	42	5,3
Ordu Unsurları	40	5
Atatürk ve Atalara Dair Unsurlar	39	4,9
Toplam	786	100

Bulgular en fazla metaforla temsil edilen kategorinin "aile unsurları kategorisi" % 21,1 olduğunu, en az metaforla temsil edilen kategorinin " Atatürk ve atalara dair unsurlar" % 4,9 olduğunu göstermektedir. Diğer kategorilerin ise "somut nesnelere", " kahramanlık unsurları", " soyut kavramlar", " okul unsurları", "devlet ve memleket unsurları", "eylemler" ve "ordu unsurları" olduğu tespit edilmiştir. Metaforların kategorilere göre dağılımı tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcılar Tarafından 5 ve Üzeri Sayıda Üretilen Metaforlar

Metafor	f	%
Anne	62	11,9
Baba	41	7,9
Atatürk	34	6,5
Aşk	27	5,2
Öğretmen	26	5
Bayrak	24	4,6
Şehit	21	4
Savaş	20	3,8
Aile	19	3,6
Kardeş	18	3,4
Asker	17	3,2
Silah	14	2,7
Okul	12	2,3
Dostluk	12	2,3
Çiçek	10	1,9
Ölüm	10	1,9
İnsanlık	10	1,9
Arkadaş	9	1,7
Hayat	9	1,7
Toprak	9	1,7
Millet	9	1,7
Kalp	8	1,5
Güneş	8	1,5
Kan	8	1,5
Mutluluk	8	1,5
Evlad	7	1,3
Barış	7	1,3
Cesaret	7	1,3
Hüzün	7	1,3
Türkiye	7	1,3
Sevmek	7	1,3
İstiklal Marşı	6	1,1
İlaç	5	0,9
Su	5	0,9

Sevgi	5	0,9
Kitap	5	0,9
Çanta	5	0,9

Tablo 2'ye göre katılımcıların en fazla ürettikleri ilk 10 metafor; Anne(62), Baba(41), Atatürk(34), Öğretmen(26), Bayrak(24), Şehit(21), Savaş(20), Aile(19), Kardeş(18) şekilde sıralanmıştır. Katılımcılar tarafından 5 ve üzeri sayıda üretilen metaforlar arasında en üretilen metaforlar ise İlaç(5), Su(5), Sevgi(5), Kitap(5) ve Çanta(5) metaforları olmuştur.

Metafor Kategorileri

Bu bölümde metafor kategorilerine ve bu kategorileri oluşturan metaforları içeren ifadelere yer verilmiştir.

Kategori 1: Aile ve Yakın Çevre Unsurları

Bu kategoriyi oluşturan 10 adet metaforun katılımcılar tarafından 166 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu veri tüm verilerin % 21,1'ini oluşturmaktadır. Bu kategoride oluşturulan metaforların Anne, Baba, Aile, Kardeş, Arkadaş, Evlat, Ev, Amca, Hala, Bebek metaforları olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

" Vatan anne gibidir, çünkü o olmazsa biz olmayız."

" Vatan baba gibidir, çünkü şefkatlidir."

"Vatan aile gibidir, çünkü hep bir arada olmalıdır."

"Vatan kardeş gibidir, çünkü candır."

Kategori 2: Somut Nesnelere

Bu kategoriyi oluşturan 61 adet metaforun katılımcılar tarafından 138 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu veri tüm verilerin % 17,5'ini oluşturmaktadır. Bu kategoride oluşturulan metaforların Çiçek , Kalp , Güneş , İlaç , Su , Kurt, Kucak, Duvar, Sıcak Mont, Çelik, Kapı, İskelet, Orman, Yaprak, Göz, Işık, Düğüm, Deniz, Çivi, Doğa, Bahar, Koku , Vücut, Yemek, Oksijen, Uğur Böceği, Sarmaşık, Saç, Meyve, Rüzgar, Soba, Bant, Ayakkabı, Tırnak, Aslan, Kaya , Kartal, Tuğla, Roman, Asansör, Yılan, Timsah, Tavşan, Kulak, Gemi, Sıcak, Ahtapot, Mum, Ateş, Ay, Kır, Gökyüzü, Çilek Kokusu, Aydınlık, Karanlık, Beyin, Kuş, Sandalye, Kek, Çikolata, Saat metaforları olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

" Vatan çiçek gibidir, çünkü o yeni bir fidandır."

" Vatan yaprak gibidir, çünkü yaprak gibi büyür."

"Vatan su gibidir, çünkü su gibi hayat vericidir."

"Vatan kurt gibidir, çünkü etrafımızdaki çakalları kovar."

Kategori 3: Kahramanlık Unsurları

Bu kategoriyi oluşturan 13 adet metaforun katılımcılar tarafından 123 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu veri tüm verilerin % 15,6'sını oluşturmaktadır. Bu kategoride oluşturulan metaforların Bayrak , Şehit, Can, Savaş, Ölüm, Kan, İstiklal Marşı, Ay- Yıldız, Güç,

Kahraman, Anıt, Zorluk, Hilal metaforları olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

" Vatan bayrak gibidir, çünkü onun da üstünde şehit kanı vardır."

" Vatan can gibidir, çünkü o gitti mi biz de ölürüz."

"Vatan ölüm gibidir, çünkü biz onun için ölürüz."

"Vatan İstiklal Marşı gibidir, çünkü herkesin dilindedir."

Kategori 4: Soyut Kavramlar

Bu kategoriyi oluşturan 27 adet metaforun katılımcılar tarafından 120 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu veri tüm verilerin % 15,2'ini oluşturmaktadır. Bu kategoride oluşturulan metaforların Aşk, Dostluk, İnsanlık, Hayat, Mutluluk, Barış, Cesaret, Hüzün, Sevgi, Özlem, Acı, Merhamet, Azim, Huzur, Yenilik, Yalnızlık, Namus, Ruh, Sancı, Akıl, Ahlak, Vicdan, Cennet, Hayal, Umut, Gurur, Melek metaforları olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

" Vatan özlem gibidir, çünkü onu kaybedersek özleriz."

" Vatan aşk gibidir, çünkü sevilir."

"Vatan namus gibidir, çünkü o giderse diğer değer verdiği şeyler de zarar görür."

"Vatan mutluluk gibidir, çünkü herkese sevgi katar."

Kategori 5: Okul Unsurları

Bu kategoriyi oluşturan 12 adet metaforun katılımcılar tarafından 68 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu veri tüm verilerin % 8,6'sını oluşturmaktadır. Bu kategoride oluşturulan metaforların Öğretmen, Okul, Kitap, Çanta, Kalemlik, Kalem, Mürekkep, Silgi, Sınıf, Ders, Yazı Tahtası, Yapışkan metaforları olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

" Vatan silgi gibidir, çünkü ülkedeki bütün kötülükleri siler."

" Vatan okul gibidir, çünkü vatanımızdan çok şey öğreniriz."

"Vatan kitap gibidir, çünkü her tarafını okudukça zevk alırız."

"Vatan öğretmen gibidir, çünkü bize hayat savaşını öğretir."

Kategori 6: Devlet ve Memleket Unsurları

Bu kategoriyi oluşturan 15 adet metaforun katılımcılar tarafından 50 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu veri tüm verilerin % 6,3'ünü oluşturmaktadır. Bu kategoride oluşturulan metaforların Toprak, Millet, Türkiye, Devlet, Türkçe, Türk, Cumhuriyet, Dağ-Taş, İstiklal, Vatan, İzmir, Çanakkale, Vatandaşlık, Memleket, Ülke metaforları olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı ifadelerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

" Vatan toprak gibidir, çünkü şehitler o toprakta yatıyor."

" Vatan Türkiye gibidir, çünkü bin bir türlü güzellikleri vardır."

"Vatan devlet gibidir, çünkü hep bize sahip çıkar."

"Vatan İzmir gibidir, çünkü onun gibi çok güzeldir."

Kategori 7: Eylemler

Bu kategoriye oluşturan 24 adet metaforun katılımcılar tarafından 42 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu veri tüm verilerin % 5,3'ünü oluşturmaktadır. Bu kategoride oluşturulan metaforların Sevmek , Korumak , Etle- Tırnak Olmak , Bölünmez Olmak , Doğmak, Bağımsız Olmak, Çalışkan Olmak, Benzersiz Olmak, Ağlamak, Kurtarmak, Gülmek, Oyun Oynamak, Yardımsever Olmak, Adaletli Olmak, Birlik Olmak, Dışlemek, Uğruna Ölmek, Solmak, Suç İşlemek, Kavga Etmek, Kendini Bilmek, Türkü Söylemek, Öğüt Vermek , Anımsamak metaforları olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoriye oluşturan katılımcı ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

" Vatan savaşmak gibidir, çünkü savaşsak ülke kurtulur."

" Vatan çalışmak gibidir, çünkü çalışmazsak vatan olmaz."

"Vatan anımsamak gibidir, çünkü şehitleri hep anımsamak gerekir."

"Vatan birlik olmak gibidir, çünkü birlik olmazsak ülkemizi koruyamayız."

Kategori 8: Ordu Unsurları

Bu kategoriye oluşturan 7 adet metaforun katılımcılar tarafından 40 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu veri tüm verilerin % 5'ini oluşturmaktadır. Bu kategoride oluşturulan metaforların Asker, Silah, Cephanelik, Kale, Çin Seddi, Mızrak, Çelik Yelek metaforları olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoriye oluşturan katılımcı ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

" Vatan asker gibidir, çünkü vatan cesaretli askerlerce korunur."

" Vatan mızrak gibidir, çünkü vatan için attığını vurmak gerekir."

"Vatan kale gibidir, çünkü düşmanlar karşısında hep dimdik durmalıdır."

"Vatan silah gibidir, çünkü savaşmak için silah lazımdır."

Kategori 9: Atatürk ve Atalara Dair Unsurlar

Bu kategoriye oluşturan 4 adet metaforun katılımcılar tarafından 39 defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu veri tüm verilerin % 4,9'unu oluşturmaktadır. Bu kategoride oluşturulan metaforların Atatürk, Mehmet Akif, Zübeyde Hanım, 1881 metaforları olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoriye oluşturan katılımcı ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

" Vatan Atatürk gibidir, çünkü o bizim büyük kurtarıcımızdır."

"Vatan Atatürk gibidir, çünkü o kendini tehlikeye atmasaydı biz olmazdık."

" Vatan Mehmet Akif gibidir, çünkü o vatan için marş yazmıştır."

"Vatan Zübeyde Hanım gibidir, çünkü o vatanımızı kurtaran kişinin annesidir."

TARTIŞMA

Araştırmanın amacına yönelik olarak, 6.sınıf öğrencilerinin veri toplama aracında ortaya koydukları verilerin incelenmesi sonucunda; aile unsurları, Atatürk ve atalara dair unsurlar, somut nesnelere, kahramanlık unsurları, soyut kavramlar, okul unsurları, devlet ve memleket unsurları, eylemler ve ordu unsurları olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin en çok değindiği metaforların bazılarının bayrak ve şehit gibi kahramanlık unsurları olduğu görülmektedir. Bu metaforların öğrencilerin duygularına etki etmektedir. Bu durumda kahramanlık unsuru metaforların vatanserverlik eğitimi verilirken kullanılabilereceği ortaya çıkmaktadır. Bakioğlu & Kurt (2009)'un *Öğretmenlerin Demokrasi Vatandaşlık ve Vatanserverlik Algılarının Nitel Olarak İncelenmesi* adlı çalışmalarında da benzer bulgulara ulaşılmıştır. Bu araştırmaya göre, vatanserverlik bir duygudur. Öğretmenler bu nedenle öğrencilerin duygusal yönlerine hitap etmek durumundadırlar. Bu duygular işlenirken özellikle bu duyguları açığa çıkaran semboller ve bu sembollerin gerçek manaları arasındaki bağ atlanmamalıdır. Örneğin bayrağın, kurtuluş savaşının, geçmişte ve günümüzde vatan için hayatlarını feda eden kahramanların önemi bilinmeli ve açıklanmalıdır.

Sarı (2005) *Öğretmen Adaylarının Değer Tercihleri* adlı çalışmasında öğretmenlerin değer tercihlerinde terör faaliyetlerinin etkili olduğunu belirtmektedir. Eğitimin bir öğesi olan öğretmen adayları için yapılan bu çalışmanın sonuçları ile yaptığımız çalışmanın sonuçları arasında benzerlik görülmektedir. Eğitim sisteminin diğer bir öğesi olan ortaokul öğrencileri üzerine yaptığımız bu araştırmada da öğrencilerin değer tercihlerinde terörün zararlı faaliyetlerinin etkisi görülmektedir. Şehit, ölüm, silah, hüzn gibi metaforların en sık değinilen metaforlar olması ve okul unsurları kategorisinde " Vatan silgi gibidir, çünkü ülkedeki bütün kötülükleri siler." gibi ifadelerin yer alması terörün zararlı faaliyetlerinin öğrencilerin zihninde yarattığı olumsuz etkilerinin varlığını göstermektedir.

Araştırmamızda öğrencilerin en sık değindiği metaforlardan birinin de Atatürk metaforu olduğu tespit edilmiştir. Bu da öğrencilerin vatan kavramını Atatürk ile özdeşleştirdiklerini ortaya koymaktadır. Ortaya çıkan bu durum da etkili bir tarih eğitiminin öğrencilerin vatanserverlik duyguları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Elban (2015)'in *Tarih Eğitimi ve Vatanserverlik Üzerine Bazı Düşünceler* adlı çalışmasında da benzer olarak iyi ve etkili bir tarih eğitiminin öğrencilerin vatanserverlik duyguları üzerinde olumlu bir etki yaratacağını belirtmektedir.

Vatanserverlik kavramının, çalışkanlık kavramı ile özdeşleştirilmesi gerekmektedir. Bireylere çalışkan olmadan vatanserver olunamayacağı fikri aşılmalıdır (Ersoy, 2013). Ancak araştırmamız sonuçlarına bakıldığında yalnızca iki öğrencinin çalışkanlık ile vatanserverliği ilişkilendirdiği görülmüştür.

SONUÇ

Bu araştırmaya göre öğrencilerin en sık değindikleri kategorilerin aile unsurları, somut nesnelere ve kahramanlık unsurları olduğu, en az değindikleri kategorilerin ise eylemler, ordu unsurları ve Atatürk ve atalara dair unsurlar olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin en sık değindikleri metaforlar ise anne, baba, Atatürk, aşk, öğretmen, bayrak ve şehit metaforları olmuştur. Öğrencilerin ortaokul döneminde oluşları ile anne, baba ve öğretmen metaforlarına çok sık değinmeleri arasında ilişki kurulabilir. Yine bu sonuçlara bakarak Türk eğitim sisteminin Atatürkçülük eğitimi konusunda başarılı olduğu fikrine ulaşılabilir. Aynı zamanda terör faaliyetlerinin öğrenciler üzerine etkisi ile de bayrak ve şehit metaforlarına sık değinilmesi üzerinden ilişki kurulabilir. En sık değinilen metaforlar arasına soyut metafor olarak yalnızca aşk metaforunun girmiş olması ise öğrencilerin soyut düşünme yetilerinin yetersizliği ile ilişkilendirilebilir.

Bu araştırmada elde edilen bulgularla, öğrencilerin vatan hakkındaki düşünceleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu bulguların Sosyal Bilgiler dersi programlarının hazırlanmasında, program hazırlayan eğitimcilere destek olması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Acun, İ., Yücel, C., Önder, A., & Tarman, B. (2013). Değerler: Kim Ne Kadar Değer Veriyor? *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 191-206.
- Akbaş, O. (2004). Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi* . Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bakioğlu, A., & Kurt, T. (2009). Öğretmenlerin Demokrasi Vatandaşlık ve Vatandaşlık Algılarının Nitel Olarak İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* , 19-39.
- Balcı, A., & Yelken, T. Y. (2013). İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Değerler ve Değer Eğitimi Uygulamaları Konusunda Öğretmen Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* , 195-213.
- Baltacıoğlu, İ. H. (1995). *Talim ve Terbiyede İnkılap*. İstanbul: Milli Eğitim Yayınevi.
- Baş, G. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamına İlişkin Algılarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* , 203-215.
- Bektaş, M., Okur, A., & Karadağ, B. (2014). İlkokul ve Ortaokul Son Sınıf Öğrencilerinde Metaforik Algı Olarak Kitap. *Türk Kütüphaneciliği* , 154-168.
- Bilgili, A. S. (2008). *Sosyal Bilgilerin Temelleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Coşkun, Y., & Yıldırım, A. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Değer Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 311-328.
- Çavdarıcı, M. (2002). Türkiye'de Sosyal Değerlerin Aşılması ve Kültür Sömürgeciliği. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi* . Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çiftçi, B., & Tangülü, Z. (2012). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Atatürk İlkeleri Hakkındaki Metaforik Algıları. *The Journal of Academic Social Science Studies* , 381-395.
- Dale, M. A., & Lyddon, W. J. (2000). Sandplay: A constructivist strategy for assessment and change. *Journal of Constructivist Psychology* , 135-154.
- Danışman, T. T. (1939). *Yurt Bilgisi*. İstanbul: Mustafa Asım Matbaası.

- Devellioğlu, F. (2001). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Elban, M. (2015). Tarih Eğitimi ve Vatanserverlik Üzerine Bazı Düşünceler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* , 1302-1319.
- Erdem, F. (2010). Örgüt Kültürünün Kök Metaforlarla Keşfi: Üniversite Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Yönetim Araştırmaları Dergisi* , 71-96.
- Ersoy, M. A. (2013). *Safahat*. İstanbul: Karanfil Yayınları.
- Gövs, İ. A. (2007). *Çocuk Şiirleri*. Ankara: Nar Yayınları.
- Gül, R. (2013). Bir Değer Eğitimi olarak İlköğretim Döneminde Doğruluk Eğitimi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi* . Çorum: Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güler, A. (2008). *Türk Toplumunda Korku Kültürü*. Ankara: Punto Tasarım.
- Güngör, E. (1978). *Değerler Psikolojisi*. Amsterdam: Hollanda Türk Akademisyenler Birliği Vakfı Yayınları.
- Karip, E., & Köksal, K. (1996). Etkili Eğitim Sistemlerinin Geliştirilmesi. *Eğitim Yönetimi Dergisi* , 245-257.
- Kasapoğlu, H. (2013). Okulda Değer Eğitimi ve Hikayeler. *Milli Eğitim Dergisi* , 97-104.
- Keleşoğlu, S. (2008). Demokrat Yurttaş Niteliklerinin Kazandırılması Açısından 7.-8. Sınıf Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Dersi Programı (2000) ile 6.-7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Programının (2005) Karşılaştırılması. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi* . Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kenan, S. (2009). Modern Eğitimde Kaybolan Nokta: Değerler Eğitimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* , 259-295.
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor A Practical Introduction*. New York: Oxford University.
- Kurt, T. (2007). Öğretmenlerin Demokrasi Vatandaşlık ve Vatanserverlik Algılarının Nitel Olarak İncelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi* . İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Mindivanlı, E., Küçük, B., & Aktaş, E. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Değerlerin Akatırımında Atasözleri ve Deyimlerin Kullanımı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* , 93-101.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor*. İstanbul: Mess Yayınları.
- Öner, N. (1986). *Milli Zihniyet ve Milli Birlik*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Polat, E. G. (2011). Osmanlıdan Günümüze Vatandaşlık Anlayışı. *Ankara Barosu Dergisi* , 127-157.
- Ravitch, D. (2006). Should We Teach Patriotism. *Phi Delta Kappa International* , 579-581.
- Saban, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* , 281-326.
- Sarı, E. (2005). Öğretmen Adaylarının Değer Tercihleri. *Değerler Eğitimi Dergisi* , 73-88.
- Sümer, G. (2010). Dış Politikada Süreklilik-Değişim Çekişmesi. *Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi* , 73-98.
- Tarcan, S. S. (1945). *Müziğin Dili*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Tezcan, M. (1991). *Sosyolojiye Giriş*. Ankara: Gelişim Yayınevi.
- TDK.(2014). Büyük Türkçe Sözlük. Ankara: TDK Yayınları.
- Tompkins, P., & Lawley, J. (2002). *The Magic of Metaphor*. New York: The Caroline Newsletter.
- Üstel, F. (2005). *Makbul Vatandaşın Peşinde II. Meşrutiyet'ten Günümüze Vatandaşlık Eğitimi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yaşar, Ş., & Çengelci, T. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimine İlişkin Bir Durum Çalışması. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi* , 1-23.
- Yazıcı, S., & Yazıcı, F. (2010). Yurtseverlik Eğitimi: Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Algı, Tutum ve Eğitimsel Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* , 649-660.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

GENİŞ ÖZET

Bu araştırmanın amacı ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin vatanseverlik değerine yönelik algılarını metaforlar aracılığı ile belirlemektir. Tarama modelinde gerçekleştirilen bu çalışmada nitel araştırma tekniği kullanılarak veri elde edilmiştir. Çalışma grubunu İzmir ili Konak ilçesinde Kazım Karabekir Ortaokulunda öğrenim gören 69, 6. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Elde edilen veriler nitel yöntemler ile analiz edilmiştir. Analiz sırasında üretilen metaforlar dokuz farklı kategori altında toplanarak yorumlanmıştır. Bu kategoriler şunlardır: aile ve yakın çevre unsurları, somut nesnelere, kahramanlık unsurları, soyut kavramlar, okul unsurları, devlet ve memleket unsurları, eylemler, ordu unsurları, Atatürk ve atalara dair unsurlar. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin en sık değindikleri kategoriler aile unsurları, somut nesnelere, kahramanlık unsurları olmuştur. En az değindikleri kategoriler ise eylemler, ordu unsurları ve Atatürk ve atalara dair unsurlar olmuştur. Öğrencilerin en sık değindikleri metaforlar ise anne, baba, Atatürk, aşk, öğretmen, bayrak ve şehit metaforları olmuştur. Öğrencilerin ortaokul döneminde oluşları ile anne, baba ve öğretmen metaforlarına çok sık değinmeleri arasında ilişki kurulabilir. Yine bu sonuçlara bakarak Türk eğitim sisteminin Atatürkçülük eğitimi konusunda başarılı olduğu fikrine ulaşılabilir. Aynı zamanda terör faaliyetlerinin öğrenciler üzerine etkisi ile de bayrak ve şehit metaforlarına sık değinilmesi üzerinden ilişki kurulabilir. En sık değinilen metaforlar arasında soyut metafor olarak yalnızca aşk metaforunun girmiş olması ise öğrencilerin soyut düşünme yetilerinin yetersizliği ile ilişkilendirilebilir. Bu çalışmada elde edilen bulgularla, öğrencilerin vatan hakkındaki düşünceleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu bulguların Sosyal Bilgiler dersi programlarının hazırlanmasında, program hazırlayan eğitimcilere destek olması beklenmektedir.